

ale nebezpečí, že čtenář na Wikipedii zůstane a k rozečtené knize se již nevrátí. Výše uvedené necht' není chápáno jako kritika bezesporu cenné publikace, ale jako výzva k zamyšlení nad vhodnými podobami a for-

mami slovníkových a encyklopedických publikací v době masivního nástupu informačních a komunikačních technologií.

Petr Knecht

Přečetli jsme: Karel Landys – Konvalinka

V letošním roce slaví své osmdesáté narozeniny generace „šestatřicátníků“, ke které patřil také bohužel již zesnulý prezident Václav Havel. Spolek absolventů Masarykovy univerzity inicioval vydání knihy jednoho z velmi zajímavých příslušníků této generace, absolventa Lékařské fakulty Masarykovy university, lékaře-onkologa MUDr. Karla Landyse. Kniha byla vydána v nakladatelství Doplněk.

Generace, o které je řeč, je téměř poslední generací, která ještě pamatuje alespoň konec II. světové války. Popisem života v okupovaném a bombardováním ohroženém Brně kniha začíná, paralelně se vzpomínkami na babičku, která malému chlapci několikrát poskytla útočiště v přece jen klidnějším Uherském Hradišti. Očima dítěte sledujeme vlastní přechod fronty ve vesničce Nuzífov, kam se rodina v posledních dnech války uchýlila. Následuje barvitý popis života v prvních týdnech po válce, zahrnující i sovětské vojáky objímající se s brněnskými ženami, a také surové zacházení s brněnskými Němci, které se nevyhnulo ani autorově učitelce z mateřské školky. Po krátkém období omezené demokracie následoval únorový převrat a nástup komunistů. Mladý Kája, stejně jako mnozí z jeho generace (a řada dalších až po „Husákovy děti“) zažíval schizofrenní zmatek mezi oficiální propagandou a domácí výchovou. Měl to o to těžší, že neměl „ten správný kádrový původ“, protože byl z úřednické rodiny, a jeho otec byl dokonce coby „politicky nespolehlivý“ zatčen a pět

měsíců držen ve vazbě. Kája se navzdory tomu všemu cílevědomě vzdělával v nej-různějších oborech, zejména ale v biologii. Studoval na gymnáziu a už jako gymnazista vypomáhal jako laborant na patologicko-anatomickém ústavu Fakultní nemocnice u svaté Anny, mimo jiné i proto, aby potvrdil svůj zájem o medicínu a tím zvrátil očekávaný nepříznivý kádrový posudek. Snad to opravdu sehrálo svou roli, snad pomohlo i doporučení středoškolských kantorů, kteří si pilného studenta vážili: v roce 1953 byl nakonec doopravdy přijat ke studiu na Lékařské fakultě Masarykovy university.

Další část knihy je věnována studiu na univerzitě. Autor vzpomíná na své učitele – profesora farmakologie Jiřího Štefla, profesora mikrobiologie Václava Tomáška, spisovatele a nestora brněnské dermatovenerologie profesora Antonína Trýba a další. V téže době byl ale mladý Karel také kontaktován Státní bezpečností a žádán o spolupráci. Mladý student si nedovolil rezolutní odmítnutí, a tak kličkoval, ovšem tak, aby nikomu neublížil. Aby nepřivedl do problémů své přátele, raději se s nimi přestal scházet; když ho Státní bezpečnost volala (pod smluveným krycím jménem „Konvalinka“ – odtud název knihy), přišel, ale dával si záležet, aby hovořil co nejméně neutrálně. Byl ale z celé věci velice vyčerpán; relativní klid nacházel u babičky v Uherském Hradišti.

Po promoci nastoupil jako sekundář v nemocnici v malém městě Hnúšťa-Likier, oženil se a vychovával dvě děti. Ani teď neměl nouzi o dramatické zážitky, jako když se snažil v byrokratické mašinérii zajistit letecký transport pacienta v kritickém stavu

na specializované pracoviště. Navíc i zde dobře věděl, že kdykoli může být kontaktován Státní bezpečností a že její příslušníci na něj mohou naléhat, aby donášel na své kolegy a známé.

Ke všem trpkým zkušenostem přibýly ještě zážitky z pohnutého roku 1968 a následně nastupující tzv. normalizace, které přispěly ke konečnému rozhodnutí: v srpnu 1970 Karel Landys využil možnosti vycestovat i s rodinou na kongres do Norska. Díky dobrému rozmaru jednoho ze soudruhů se podařilo docílit změnit výjezdní povolení, původně psané na manželku a jedno dítě, tak, že mohla odjet celá rodina. Ve Švédsku byl vřele přijat – přístup švédských úřadů i konkrétních Švédů pro něj byl až nepochopitelně laskavý. Požádal o azyl a uchýtil se v Karlskroně a později v Göteborgu. Cenou bylo přerušeni kontaktů s rodiči; až po ně-

kolika letech autora mohli rodiče navštívit, ale nikdy oba najednou, vždy musel jeden zůstat doma. Karel, nyní už Karl Landys, se vrátil do Československa až na jaře 2000. Zprostředkoval i vědeckou spolupráci mezi pracovištěm v Göteborgu a Masarykovým onkologickým ústavem.

Konvalinka je poutavé čtení, pro čtenáře Revue Universitas o to zajímavější, že je velmi spjaté s Masarykovou univerzitou. Při příležitosti vydání knihy se uskutečnila beseda s autorem v prostorách Knihovny Jiřího Mahena na Koblížné ulici v Brně za účasti nové prorektorky Masarykovy univerzity doc. PhDr. Mgr. Hany Svatoňové, Ph.D., a předsedy Spolku absolventů Masarykovy university Mgr. Tomáše Mozgy.

Ondřej Zahradníček

Popisky k ilustračním obrázkům z knihy Hledání rajsých zahrad:

Str. 1 – Kanárské ostrovy, Tenerife

Str. 2 – Cisterciácký klášter Panny Marie z Fontfroide, Narbonne, jižní Francie

Str. 49 – Granada, Generalife

Více informací o knize a možnosti nákupu naleznete:

<http://www.press.muni.cz/knihy/projekty-nakladatelstvi/rajske-zahrady>